

Wat is eenDeurkalf?

Tekst | Huub Mombers

Fotografie | Pancras van der Vlist

Een fraaie deurkalf is te bezichtigen op Zeedijk 39 in Amsterdam. De voorstelling bestaat uit een compositie van meelzakken, vaten, een korenmaat, een zeis, een dorsvlegel en een balans met schalen, attributen die verwijzen naar een grutterij. De voorstelling is zeer gedetailleerd gesneden uit een eikenhouten plank. De acanthusbladeren links en rechts maken geen onderdeel uit van het geheel, ze zijn apart gesneden. Deze deurkalf is gerestaureerd op initiatief van de Vereniging Vrienden van Amsterdamse Gevelstenen.

Een deurkalf is een horizontale dwarsbalk of dwarsregel tussen de deur en het bovenlicht of bovenraam. Het maakt onderdeel uit van het kozijnwerk en geeft stevigheid aan het erboven gelegen glasraam dat soms is voorzien van houtsnijwerk of een gietijzeren levensboom. Het heeft een sponning waar de bovenzijde van de deur in sluit.

De deurkalf is meestal bewerkt met versieringen, een spreuk of een tafereel. Ook werd het jaartal toegevoegd. Doel was om het huis te onderscheiden: er bestonden nog geen huisnummers.

De oudst versierde, nog bewaard gebleven deurkalven stammen uit het eind van de zestiende eeuw. In de loop van de achttiende eeuw werden ze steeds minder toegepast, de aandacht verschoof naar rijk versierde bovenlichten. Versierde houten deurkalven vindt u vooral in de Zaanstreek, Amsterdam, Broek in Waterland, Monnickendam, Jisp, en Hoorn.